

טורי עזקי סלימאן
2254564

בן זהרה וחסן

נולד ב- 26.2.1955

התגייס לצה"ל במאי 1975

שרת בגדוד "אריות הגולן" (17)

נפל ב- 25.11.1975

בעת מילוי תפקידו.

עוזקי סלמאן -

عزقي، سلمان

בן חסן וזהרה. נולד ביום 26.2.1955 בכפר מג'אר שבגליל להורים מבני העדה הדרוזית. כשהיה בן שלוש עברה המשפחה לאילת, ובה מצא האב מקור-פרנסה. שם התגוררו חמש שנים, ולאחר-מכן העתיקו את מגוריהם חזרה לגליל, לשפרעם. במקום זה התחיל סלמאן את לימודיו היסודיים בכיתה ג'. הוא נתגלה כתלמיד חרוץ ומחונן, נכנס לבית-הספר התיכוני-עירוני שבשפרעם ובעזרת הזמן עמד בבחינות הבגרות. בעת-ובעונה-אחת גם סיים קורס לפקידות. סלמאן היה חובב-ספורט נלהב, ובמיוחד משך את לבו ענף האגרוף. משנת 1967 עד 1971 היה חבר בתנועת הצופים ושימש בה כמדריך. התחביב המקובל עליו ביותר היה הציור, ולכך הקדיש הרבה משעות-הפנאי שלו. בעזבונו נותרו ציורים רבים מפרי-מכחולו.

משסיים את בית-הספר התיכון, הורים סלמאן שנית לאילת, הפעם כדי שהוא ימצא עבודה שתאפשר לו לסייע לפרנסת משפחתו עד לגיוסו לצה"ל. בסוף מאי 1975 התייצב לשירות-החובה. שלושה חודשים לאחר-מכן נשא לאישה את בת-דודו והקים את ביתו במחיצת הוריו. אך עובדה זו לא הפריעה לו להוסיף ולתת את מאוהו לשירות הצבאי.

המפקדים הכירו ביכולתו ושלחוהו לקורס-מ"כים. ואולם, כאן הרע לו גורלו, והוא קיפח את חייו. סלמאן נפל במילוי תפקידו ביום 25.11.1975 ונטמן בבית-הקברות הצבאי שבעוספיה. השאיר אחריו אישה, הורים, שישה אחים ואחות.

מוריו וחבריו של סלמאן הרעיפו עליו דברי-שבח רבים בחוברת-זיכרון שהוציאן הוריו. ביטוי נאמן ביותר לאישיותו נתן מורו לאנגלית, אשר כתב: "היית דוגמה ומופת לכיתה שלך... מעל-לכול זוכר אני נשמה צעירה, שקסמה, ועם-זאת אינטליגנטית באורח פעיל וסקרנית - בתוך גוף איתן, בריא ויפה - החיה בהרמוניה עם סביבתך, עם מוריד וחברידך. בקיצור, נשמה הקרובה לשלמות".
במכתב-תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "כישרון ויכולת מעולים להיות מפקד מצוין. עמד בצורה הטובה ביותר בכל המשימות שהטלנו עליו. הוא היה חייל-למופת ותליונו בקוות רבות".

באימון ובשיגרה

ארוכה, עקובה מדם וקשה, היא "דרך הקרבות של החטיבה"; עשרות אתרי־קרב, מאות פעולות ומבצעים ואלף ומאה חללים; הם עדות נאמנה ומכאיבה למורשת־הקרב, להיסטוריה הצבאית, לפעילות המבצעית... ויחד עם זאת, רבים וטובים מבין רבבות יוצאי החטיבה, הזוכרים בנוסטלגיה ובאהבה את תקופת שרותם הסדיר, כלוחמים ומפקדים, לא התנסו בקרב, לא ידעו מלחמה! כל תקופת שרותם הייתה ב"אימון ובשיגרה". לאלו שבסבב שנתי קבוע היו "עולים לקו" ו"ורדים לאימון", יוצאים ל"רגילה" ל"נופש" ול"תעסוקה"; לאלו שלא נטלו חלק בקרב, וגם לא עברו את הגבול באיזו חדירה או פשיטה, לא פגעו באויב, וגם לא חילצו חבר פצוע תחת אש, וגם לא קיבלו צל"ש וכל שרותם הצבאי היה מבט"ש לבט"ש, לכל אלו, הפרק הזה מוקדש...

רק תשאל, ותראה איך הם זוכרים, ואין זה משנה אם שרתו בחטיבה בשנות החמישים או בשנות השמונים; בימי תש"ח, "קדש", ששת הימים או יום הכיפורים; במלחמת ההתשה ובמרדפים, במבצע ליטאני או של"ג במלחמת לבנון או ב"שטחים"; אם תשאל ותבקש הם יספרו בהתלהבות ובשמץ געגועים על אותם הימים; על סיוור־בוקר, וה"סיוור האלים", על התצפית והמארב, על נווטה־הלילה ושגרת המוצב... ויעלו על נס את החברות והאחווה, ותחושת ההשתייכות והגאווה, בפלוגה, בגדוד, ובחטיבה!

הם זוכרים היטב, כל דורות הלוחמים, את המ"פ המ"מ הסמל והרס"ר, את "המאהל" והשמירות, ההמתנה וה"שמועות", את הכוונות ואת ה"הקפצות" את המסדרים וה"יציאות"... כולם לקחו עמם עם כל הזכרונות את ה"קיטבוק" הפק"ל והתד"ל, שק־שינה מדים ודרגות, אפוד־מגן, ששיבש, קסדה ואיך־ספור חוויות... על כן ראוי לספר על אותם אלפי לוחמים, שלא חסכו זיעה וכל מאמץ, וחזרו רטובים, מריצת־לילה, ממסע ממטות, מעשרות אימונים; אימון "יבש" ו"רטוב", אימון־הפרט, ואימון החטיבה; אימונים בהגנה, בהתקפה, בהבקעה ובכל צורות הלחימה; ביעד־מבוצר, בשטח בנוי, במדבר ובהר... אימון בנגב, בגליל או ברמה, אימון בשת"פ עם שריון, תותחנים או עם הנדסה... מעבר שדות־מוקשים ולחימה בתעלות, לחימה בצוות־קטן, בחוליה ועם כל הפלוגה... עם חגור־קל, מימיה ודימונים, או עם חגור מלא, "חגור פילים", וקפל"ד. עם שכפ"ץ ו"פאוצים" ומחסניות מלאות "נותבים"... עם נשק אישי; "עוזי", "סטן" "צ'כי", "אפ־אן" ו"גליל"; עם מגל"ד, ומק"כ, "בווקה" ומא"ג, עם מרגמה... ועם כל שאר אמצעי־הלחימה... כי להיות ב"גולני" פרושו להתאמן עם כל הנשמה, ולשאת בגאווה את ה"כומתה החומה"...

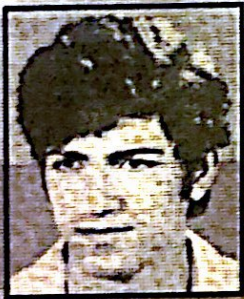
להיות ב"גולני" פרושו להיות נהג או טבח או פקידה, בסירת ב"עורב" בפלוגת־הקשר, פלוגת ההנדסה, או ב"מפקדה"; להיות ב"גולני" פרושו להיות חובש, אפסנאי, ש.ג. או קשר, להפעיל אמל"ח מתוחכם ולעשות "עבודות רס"ר"... להיות בגולני פרושו לרוץ כמו מטורף, עם חגור־מלא וכובע פלדה, ב"יום ספורט", או במסע, ל"הכרת החגור" ו/או ל"קבלת הכומתה"... להיות בגולני פרושו גם לעמוד דום "כמו חיל", כמו קצין כמו לוחם בכל המסדרים, ב"מסדר בוקר" וב"מסדר השכמה", במסדר־המפקד, ובמסדר יציאה; טקס ההשבעה, וטקס קבלת הכומתה, טקס סיום קורס מכ"ם או קצינים, ומסדר־סיום של תקופת האימונים, וטקס זכרון שנתי לכל החללים... להיות ב"גולני" זו אכן חוויה, חוויה אמיתית של "אימון ושיגרה"...

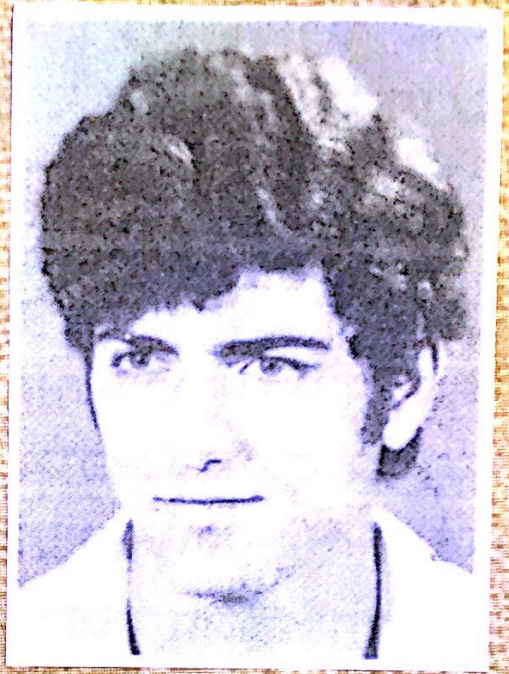

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ־ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי־אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים – התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותרמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד־האדמה ויושב־הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

ת.נ.צ.ב.ה.
עזקי סלימאן
1955-1975

...אך נצבור את כולם
את יפה הבלגית והתואר
כי רעות שבבאת, לעולם
לא תתן את לבן לשכוח.
אדבר וקודשת בדם
את תשובי בינע לפוח.
חיים גלי.

כותבים לזכרו

(٢)

ניבذة عن حياتسه

ولد سلمان حسن عزقي في قرية المنار في الجليل الاعلى عام ١٩٥٥م عندما كان سلمان في الثالثة من العمر انتقل والده مع العائلة من قرية المنار الى مديقة ايلات في جنوب البلاد ، وذلك لانه اشتغل هناك ، مكثت عائلته في الجنوب خمس سنوات انتقلوا بعدها الى شفاعمرو .

في شفاعمرو ابتداء سلمان بالتعلم بمدرسة ابتدائية ، دخل الصف الثالث واكمل تعليمه الابتدائي فيها ، فنقله والده الى المدرسة الاكليريكية الداخلية في الناصرة ، فكلفته هذه السنة مبالغ باهظة جدا ، لذا اضطر لنقله الى شفاعمرو .

ابتداء التعاليم بالمدرسة الثانوية في شفاعمرو بالصف التاسع وتخرج منها بنجاح ، وفي حوزته شهادة البجروتة وبجانب الدراسة الثانوية في الصف الحادي عشر درس في حيفا بدوره لادارة مكاتب ، وتخرج منها حائزا على علامات التفوق ، خلال دراسته كانت له عدة هوايات شغلت وقته ، اذ مارس الرياضة على مختلف انواعها وتخصص بالملاكمة منها ، بالاضافة الى هذه الهواية فقد اتقن فن الرسم ورسم لوحات فنية رائعة ما زالت تخلد ذكراه .

بعد ان انتهى تعليمه الثانوي عاد الى ايلات ، فعمل هناك مدة سنة كاملة ، جمع بعض المايز ليشكل رصيدا لمستقبله وللمساعدة باعالة اخوته .

عاد من ايلات الى شفاعمرو حيث تزوج من ابنة عمه من قرية المغارة ، وذلك بعد ان ام عدة شهور مجندا في صفوف الجيش بنطاق الخدمة الاجبارية .

(44)

לזכר ידידי לספסל ולילדות ולדרך
מלמך עזקי ז"ל.

מתיקה סוערת ...
עצבית

דמעות בוזדות זלגו
לא נותרו דברים ...
הכל דם לפתע
כולם מוזכרים ...

אנחות, יללות נשימות עמוקות
צעקות כבושות
מבטים תקועים כחניטות בעיני האדמה
ראשים שוקעים בגלפי הרהורים
מתיקה סוערת
הרגעים עוברים כשנים

החול שלשום היה חתן
היום הוא שוב חתן
חתן לקרשים עצובים ..
כולם בוכים

ומתיבשות הדמעות ...
לא יכולתי ...

אך גם לנפשי לא אמצא נחמה
גם לפצעי לא אדאג לתרופה
מעצי בויתולי מאסתי חיי
נולדתי למות ...

אך מוח לא מתתי
וחייט לא אחיה

כאייטני לנצח נראים
לנצח יחיוני נכאי

(4)

بعد التجنيد بسبعة اشهر، ومور اربعة اشهر على زواجه
وافته المنية اثر تمرينات قام بها مع فرقته في الجيش، يوم الثلاثاء
في 25 تشرين الثاني عام 1975 .

زاهي عليان

בחי עברתי הרבה אסונות ... מות אבי ..
כסלונות דבים ... ניתוק משושלת החיים לתקופה
ממושכת ... ובסוף מותו של ידידי לילדות סלמאן
עוקי ז"ל.

סלמאן היה חייכן, קצת ביישן יצנוע לאין סוף
חוא הנהיג הרבה מידידיו, לי ... מאד קסם
סלמאן.

כילדותו הרביתי לראותו, ולפעול איתו במעשי
ילדות שאין לשכחם.

ועם איבודו, אבדתי חלק מעברי הראוה.

לסלמאן דרך ארוכה שהייתי מעדיף לספרה בסיפור
מעשה אודות חיי.

אך אין להכחיש העובדה שהוא הדמות המרכזית
בעיני הרבה אנשים למשל משפחתו, סלמאן שבעניכם
רבותי קיים בלבבי, סלמאן שבילדותי קיים בעברי
בחווה שלי, בעתידי בכל משיכת קו על נייר, בכל
שיר וציור, בכל מחזה וסיפור, בכל הזיה והרהור
סלמאן בעני גוון מוצלח של קבוצת אנשים, פועלת
חושבת, מבצעת, חביבה, ואינה נשכחת.

לראותכם בשמחות

8.3.76

אסד עזי

ideas. You set the model which the class followed, and I attribute the success that the class achieved is due in large measure to the example that you set before your fellow pupils.

I remember very clearly meeting you for the first time outside the school a few weeks after the school year began. I was waiting at the bus stop at the foot of the hill on which the old school building is located, just below the new post office. (Do you remember that old school building with its leaky roof and mice?) Well, I don't remember how many taxis passed until I decided to go home, but I must have remained there talking to you for about an hour. There must have been seven or eight boys there at the time, yet the only ones I remember talking to on that occasion were you and Slieman, perhaps because you were already outstanding in the class, or perhaps because you were the only ones who trusted your English well enough to communicate with me. The last time I passed that spot in a taxi, your brother was travelling with me, and he spoke with me in English. It was the first time that he had ever done that, and I had a feeling somehow that it was you who were talking to me through him. You will never know, Salman, how much you influenced the people around you.

I remember many things, Salman. I remember the taste of the cocoa we drank the first time I visited you, when you promised me that we

(11)

wouldn't drink coffee. I remember how diligently your group came to the conversation lessons in the late afternoon, long after the other groups had stopped, until it reached the point when I had to tell you that you didn't need conversation lessons any more. I remember your inviting me to your engagement party, and I remember how bad I felt that I couldn't come because I had to work on Saturday. I remember the first time I visited Mghar and thought of you. I remember you telling me about your childhood in Eilat, and the questions you asked me about America. Most of all I remember a young, quiet, but actively intelligent and curious mind in a strong, healthy and beautiful body at peace with your surroundings, your teachers and your friends. In short, pretty close to perfection.

I don't weep for you, Salman. If there is nothing after death, then there is nothing to weep for. And if there is life after death, then I am certain that God in His infinite wisdom has properly rewarded you. I do not even weep for the brevity of your years. The Lord giveth and the Lord taketh away. I do weep for those of us who knew you well and still survive, for life is now much sadder for us. And then I remember the words that Boris Pasternack put into the mouth of the dying Anna Ivanovna in his Nobel prize winning Doctor Zhivago. As I remember, she said that as

long as one exists in the thoughts of those who knew him and loved him, he is not dead. And so, Salman, you will be with us for a long time.

Your friend who loves you still,

Robert

סלימאן

עזקי

רציתי לקטוף פרח בגן
ואמא אמרה לי: "אסור הוא מוגן
ובכל העולם יש חוקים
לא לקטוף פרחים מוגנים"
ואולי אני סתם ילדה קטנה
שלא יודעת ולא מבינה
אבל אני חושבת שכ"כ מוזר
שפרחים אסור וחיילים מותר.